

Sygn. akt VI Ga 91/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki (spr.)

Sędziowie: SO Renata Bober

SO Beata Hass – Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: Syndyka masy upadłości J. C. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe (...) w upadłości likwidacyjnej w S.

przeciwko: P. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w T.

V Wydziału Gospodarczego z dnia 11 grudnia 2015 r., sygn. akt V GC 299/15

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu T. V Wydziałowi Gospodarczemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt V Ga 91/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 czerwca 2016 r.

Powód Syndyk masy upadłości J. C. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą C. J. Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe (...) w upadłości likwidacyjnej w S. domagał się zasądzenia od pozwanego P. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą T. P. B. w S. kwoty 43.795,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 października 2014r. do dnia zapłaty, oraz kosztów postępowania.

Uzasadniając pozew podał, że strony w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarły umowę sprzedaży prętów żebrowanych o symbolu FI 12 G.. B 500 B w ilości 23.4200 Mg.

Pozwany za dostarczone mu pręty zobowiązany był zapłacić na rzecz powoda kwotę 43.795,40 zł. Wierzytelność dochodzona pozvem została stwierdzona wystawioną przez powoda fakturą VAT nr (...) z dnia 03 września 2014r. na w/w kwotę, która została przyjęta przez pozwanego własnoręcznym podpisem. Powód niezwłocznie po ogłoszeniu upadłości J. C. wezwał pozwanego do zapłaty powyższej kwoty, ale bezskutecznie. Powód wyjaśnił ponadto, że przed powstaniem wierzytelności dochodzonej pozvem J. C. zawarł z (...) Bank S.A. w W. umowę factoringu w dniu 30

sierpnia 2013r., na podstawie której przedstawiał w/w Bankowi do zapłaty wybrane faktury VAT wystawione przez niego na rzecz pozwanego, a Bank je finansował i w tym zakresie nabywał wierzycelności w stosunku do pozwanego. J. C. nie przedstawił Bankowi do finansowania faktury VAT nr (...), wobec czego wierzycelność z tej faktury przysługuje powodowi.

Po wydaniu w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym pozwany wniósł zarzuty, domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu zakwestionował legitymację czynną powoda w sprawie. Jego zdaniem z chwilą zawarcia przez J. C. umowy factoringu, (...) Bank S.A. stał się wierzycielem pozwanego w zakresie wszystkich należności wynikających z faktur wystawionych przez upadłego na pozwanego po dacie 30 sierpnia 2013r. Faktura VAT nr (...) została wystawiona we wrześniu 2014r., a zatem była objęta postanowieniami w/w umowy factoringowej. Pozwany wskazał, że wbrew twierdzeniom powoda, na podstawie umowy factoringowej Bank nie finansował tylko wybranych faktur wystawionych na pozwanego – albowiem cesja dokonana na podstawie w/w umowy obejmowała wszystkie istniejące i przyszłe, tj. powstałe po zawarciu umowy wierzycelności. Zarówno Bank jak i J. C. nigdy informowali pozwanego, że wierzycelność stwierdzona fakturą VAT nr (...) nie została scedowana na Bank. Z samej treści w/w faktury wynika, że wierzycelność nią stwierdzona została przelana na rzecz (...) Bank S.A.

Powód pismem z dnia 31 lipca 2015r. podtrzymał żądanie pozwu i ponownie oświadczył, że Bankowi (...) S.A. nie została przedstawiona przez J. C. do finansowania faktura VAT nr (...) potwierdzająca wierzycelność dochodzoną pozwem i Bank jej nie finansował. Powód wskazał ponadto, że z załącznika nr 1 do umowy factoringowej obejmującego szczegółowe warunki umowy wynika, że dniem wejścia w życie umowy był 30 sierpnia 2013r., a terminem składania faktur VAT dzień 8 sierpnia 2014r. Faktura VAT nr (...) została wystawiona w dniu 3 września 2014r. wobec czego nie mogła być przedstawiona Bankowi celem finansowania i nie dotyczy jej umowa factoringu. Niezależnie od powyższego, powód wskazał, że zgodnie z regulaminem świadczenia usług faktoringowych przez Bank, zwrotny przelew praw do wierzycelności niefinansowanych przez Bank wraz ze związanymi z nimi prawami na faktoraanta następuje automatycznie w pierwszym dniu roboczym po okresie regresu – § 8 ust. 1 akapit drugi. Z uwagi na fakt, że Bank nie składał odmiennego oświadczenia woli w tym zakresie, skutek ten nastąpił automatycznie. Bank w piśmie z dnia 1 kwietnia 2015r. potwierdził, że nie rości sobie żadnych pretensji do wierzycelności dochodzonej pozwem, właśnie z uwagi na fakt, że faktura potwierdzająca przedmiotową wierzycelność nie została przedstawiona do zapłaty i nie była przez niego finansowana .

W trakcie postępowania Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 sierpnia 2013r. J. C. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą C. J. Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe (...) z siedzibą w S. zawarł z (...) Bank S.A. w W. umowę factoringu, na podstawie której J. C. przedstawiał Bankowi do zapłaty wybrane faktury VAT wystawione przez niego, m.in. na rzecz P. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą T. P. B. w S., a Bank finansował je i w tym zakresie nabywał wierzycelność wobec P. B..

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy factoringowej umowa weszła w życie 30 sierpnia 2013r.

W ramach w/w umowy Bank finansował następujące faktury VAT wystawione P. B. przez J. C.: nr (...), (...), (...), (...).

W piśmie z dnia 4 marca 2015r. (...) Bank S.A. przypomniał pozwanemu, zgodnie z podpisanym przez niego zawiadomieniem o cesji dokonanej w związku z zawartą Umową F. z dnia 30 sierpnia 2013r., że jest jedynym wierzycielem wszystkich istniejących i powstałych po dacie przelewu wierzycelności stwierdzonymi fakturami wystawionymi przez J. C.. Bank poinformował pozwanego, że dokonanie zapłaty na inny rachunek cesyjny w (...) Bank (...) S.A. nie zwalnia go ze zobowiązania wobec Banku. Zrealizowanie płatności na rachunek J. C. lub innego podmiotu, narazi zaś pozwanego na konsekwencje finansowe, wynikające z obowiązku dokonania powtórnej zapłaty na rachunek Banku wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie. Zwolnienie pozwanego z obowiązku dokonywania wszelkich płatności na rachunek Banku, wynikających z faktur wystawionych przez J. C. mogło być dokonane wyłącznie za pisemną zgodą Banku. Jednocześnie (...) wskazał, że na nabycie przedmiotowych wierzycelności nie ma

wpływu upadłość faktoranta J. C. albowiem, zarówno przelew oraz wejście wierzytelności do majątku Banku, nastąpiło przed dniem ogłoszenia upadłości.

W zawiadomieniu z daty 12 marca 2014r., które pozwany osobiście podpisał, opatrzył pieczęcią swojej firmy i na które Bank powoływał się w piśmie z dnia 4 marca 2015r., Raiffeisen Bank poinformował pozwanego o zawartej z J. C. umowie faktoringowej, a tym samym o nabyciu z chwilą jej podpisania praw do wszystkich istniejących i przyszłych wierzytelności przysługujących obecnie i w przyszłości od firmy (...). Bank poinformował pozwanego o obowiązku zapłaty za już wystawione faktury i te które będą wystawiane wraz z odsetkami za opóźnienie tylko na wskazany rachunek Banku: (...) (PLN) lub (...) (EUR).

W dniu 19 stycznia 2015r. Sąd Rejonowy w T. Wydział V Gospodarczy Sekcja Upadłościowa ogłosił upadłość dłużnika J. C. – P.P.H. (...) w S.. Sąd Upadłościowy wyznaczył syndyka masy upadłości w osobie P. S..

W piśmie z dnia 16 lipca 2015r. (...) Bank S.A. na podstawie § 8 ust. 1 Regulaminu świadczenia usług faktoringowych przez (...) Bank S.A., stanowiącego integralną część Umowy faktoringowej, oświadczył, że przelewa zwrotnie na rzecz Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowego (...) w upadłości likwidacyjnej, przelane uprzednio na Bank w ramach umowy faktoringu, wierzytelności istniejące w stosunku do pozwanego, stwierdzone następującymi fakturami VAT: (...) z dnia 5 września 2014r. na kwotę 39. 852 zł, nr (...) z dnia 3 września 2014r. na kwotę 43. 795, 40 zł.

Zgodnie z § 8 ust. 1 akapit 2 Regulaminu świadczenia usług faktoringowych przez (...) Bank (...) S.A. (usługa faktoringu niepełnego oraz faktoringu niepełnego inkasowego), w przypadku wierzytelności niesfinansowanych zwrotny przelew praw do tych wierzytelności, wraz ze związanymi z nimi prawami na faktoranta następuje automatycznie w pierwszym dniu roboczym po okresie regresu, chyba że wcześniej Bank złoży faktorantowi w tej sprawie odmienne oświadczenie woli. Oświadczenie to może także dotyczyć wierzytelności przyszłych lub niewymagalnych w dniu jego złożenia. Jeżeli w powyższym trybie nie doszło do skutecznego zwrotnego przelewu na faktoranta praw do wierzytelności niesfinansowanych, na żądanie faktoranta bank wystawi pisemne oświadczenie, w którym potwierdzi taki przelew.

W dniu 3 września 2014r. J. C. wystawił P. B. fakturę VAT nr (...) na kwotę 43.795,40 zł z terminem zapłaty do 18 października 2014r. – tytułem sprzedaży prętów żebrowanych FI 12, G. (...) B w ilości 23.4200 Mg.

Pod fakturą podpisali się powód oraz pozwany. Na pieczętce przybitej na fakturze wskazano, że zgodnie z umową faktoringową, wierzytelność z faktury została przelana na (...) Bank (...) S.A., zapłaty należało dokonać na rachunek Banku wskazany na tej pieczętce umieszczone j na fakturze.

Pismem z dnia 27 stycznia 2015r. Syndyk masy upadłości Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowego (...) w upadłości likwidacyjnej w S. wezwał pozwanego do uregulowania faktur VAT nr: (...) (na kwotę 652 zł), (...) (na kwotę 1 411, 60 zł), (...) (na kwotę 6 051, 30 zł), (...) (na kwotę 43 795, 40 zł), (...) (na kwotę 30 852 zł), w terminie 7 dni od otrzymania pisma pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Wezwanie P. B. odebrał w dniu 9 lutego 2015r.

Pismem z daty 11 marca 2015r. Syndyk poinformował pozwanego, że przedstawione do zapłaty faktury z dnia 27 stycznia 2015r. nie mogą być przez niego zapłacone do (...) Bank (...) S.A., albowiem nie zostały one przedstawione przez upadłego temu Bankowi do zapłaty w ramach umowy factoringowej. W konsekwencji J. C. nie otrzymał z tytułu tych faktur środków pieniężnych od Raiffeisen Bank.

P. B. odebrał pismo dnia 12 marca 2015r.

W dniu 3 września 2014r. pozwany wpłacił na rachunek bankowy (...) Sp. z o.o. w G. w mBanku Oddział Korporacyjny w K. kwotę 54.732 zł tytułem: „w imieniu: (...) za (...) – 44 403 zł, (...) (...) - (...) -10 – 329 zł”.

W dniu 27 października 2014r. P. B. wpłacił na rachunek bankowy (...) w (...) Bank (...) S.A. Oddział w S. kwotę 10 000 zł tytułem: „zapłata za fr”. Należność wynikała z zobowiązania powstałego na rzecz J. C..

W dniu 1 grudnia 2014r. pozwany wpłacił na rachunek bankowy (...) w (...) Bank (...) S.A. Oddział w S. kwotę 10 000 zł tytułem: „zapłata za faktury”. Należność wynikała z zobowiązania powstałego na rzecz J. C..

W dniu 12 grudnia 2014r. pozwany wpłacił na rachunek bankowy (...) w (...) Bank (...) S.A. Oddział w S. kwotę 10 000 zł tytułem: „Zapłata za faktury”. Należność wynikała z zobowiązania powstałego na rzecz J. C..

W dniu 30 grudnia 2014r. pozwany wpłacił na rachunek bankowy (...) w (...) Bank (...) S.A. Oddział w S. kwotę 15 000 zł tytułem: „Zapłata za faktury”. Należność wynikała z zobowiązania powstałego na rzecz J. C..

W dniu 23 stycznia 2015r. pozwany wpłacił na rachunek bankowy (...) w (...) Bank (...) S.A. Oddział w S. kwotę 129 000 zł tytułem: „Zapłata za faktury”. Należność wynikała z zobowiązania powstałego na rzecz J. C..

W piśmie z dnia 28 sierpnia 2014 r J. C. zwrócił się do pozwanego z prośbą o dokonanie wpłaty na konto firmy (...) Sp. z o.o. w G. kwoty 54.732 zł którą następnie zaliczy na poczet zobowiązań pozwanego względem niego wynikających z faktur: (...) w kwocie 8.000,00. zł , (...) w kwocie 44.870 zł oraz (...) w kwocie 1.867 zł Pozwany w dniu 3 września 2014 r dokonał wpłaty na rzecz (...) Sp. z o.o. w imieniu J. C. kwotę 54.732 zł

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 11 grudnia 2015 r. utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany przez siebie w dniu 21 kwietnia 2015 r.

Uzasadniając wyrok Sąd stwierdził, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Bezsporne było wystawienie pozwanemu przez J. C. w dniu 3 września 2014r. faktury VAT nr (...) na kwotę 43.795,40 zł z terminem płatności do 18 października 2014r. z tytułu sprzedaży prętów żebrowanych. Pozwany i J. C. pod powyższą fakturą złożyli swoje podpisy. Na tym dokumencie widnieje również adnotacja, że zgodnie z umową faktoringową łączącą (...) Bank (...) S.A., wierzytelność została przelana na rzecz Bank i zapłaty należy dokonać na rachunek o numerach: (...) (PLN) lub (...) (EUR). Treści powyższej faktury żadna ze stron w procesie nie kwestionowała.

W związku z zawartą pomiędzy (...) Bank (...) S.A. umowa faktoringową, pozwany podnosił zarzut braku legitymacji czynnej Syndyka masy upadłości J. C. do dochodzenia wierzytelności wynikającej z powyższej faktury, albowiem jego zdaniem uprawnienie takie przysługuje w/w Bankowi o czym ten wielokrotnie pozwanego informował, m.in. w pismach z marca 2014r. i marca 2015r. Zdaniem Sądu, przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło jednak stwierdzić, że wierzytelność z faktury VAT nr (...) nie została sfinansowana przez Raiffeisen Bank w ramach umowy faktoringowej na rzecz J. C.. O powyższym świadczą dokumenty w postaci pism Banku kierowanych do powoda w kwietniu 2015r.

i oświadczenia Banku o zwrotnym przelewie wierzytelności z faktury nr (...) na powoda z dnia 16 lipca 2015r. To ostatnie pismo potwierdza również legitymację czynną powoda w niniejszej sprawie (zgodnie z § 8 ust. 1 akapit 2 Regulaminu świadczenia usług faktoringowych przez (...) Bank (...) S.A.). Dla oceny legitymacji powoda do żądania od pozwanego zapłaty należności z faktury nr (...) istotny jest stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, a nie stan istniejący w chwili wytoczenia powództwa. Zgodnie bowiem z art. 316 § 1 kpc, podstawą rozstrzygnięcia o roszczeniu jest stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, przy czym przez stan rzeczy należy rozumieć zarówno istniejące okoliczności faktyczne, jak i stan prawny. Na dzień orzekania, powód wykazał powyższą okoliczność w/w dokumentem.

Syndyk masy upadłości zgodnie z art. 144 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze (j.t.: Dz. U. z roku 2015 poz. 233 w miejsce upadłego nabył legitymację do występowania w sprawach, które dotyczą masy. W procesie odnoszącym się do przedmiotu dotyczącego masy upadłości, to syndyk uzyskuje status powoda albo pozwanego, a upadły go traci.

Zgodnie z art. 61 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego. Zgodnie natomiast z art. 62 w/w ustawy w skład masy upadłości wchodzi majątek należący do upadłego w dniu ogłoszenia upadłości oraz nabyty przez upadłego w toku postępowania upadłościowego.

Wierzytelność dochodzona pozwem weszła w skład masy upadłości J. C. Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe (...) w upadłości likwidacyjnej w S. – skutkiem zwrotnego przelewu wierzytelności z dnia 16 lipca 2015r.

W procesie pozwany przedłożył do akt sprawy dowody w postaci potwierdzenia przelewów środków finansowych na rachunek (...) w (...) Bank (...) S.A. Oddział w S. wskazując, że chodzi o „zapłatę za faktury”, a wpłacane należności wynikają z zobowiązań powstałych na rzecz J. C.. Pozwany nie udowodnił jednak, że wśród tych wpłaconych należności znalazła się należność z faktury VAT nr (...). Pozwany nie określił wprost w poleceniach przelewów, że reguluje w/w fakturę. W takiej sytuacji Bank mógł zarachować w/w wpłaty na faktury wg własnego uznania – art. 451 kc. Powód wykazał natomiast załączonymi do akt sprawy dowodami z dokumentów, że żadna z wpłat pozwanego na rachunek w (...) Bank (...) S.A. nie została zarachowana przez Bank na poczet faktury VAT nr (...), której zapłaty powód aktualnie dochodzi.

Ponadto, w ocenie Sądu pełnomocnik strony pozwanej w żaden sposób nie wykazał, że dochodzona pozwem należność została zapłacona przez pozwanego w części tj. w kwocie 36.022,55 zł. W szczególności pozwany nie wykazał w jaki sposób Raiffeisen Bank dokonał zaliczenia wpłat dokonanych przez pozwanego na poczet faktur wystawionych przez J. C..

Pozwany na rozprawie w dniu 9 grudnia 2015 r. próbował wykazać, że dokonał nadpłaty na rzecz (...) Bank (...) S.A. z tytułu wpłat związanych z zapłatą za faktury wystawione przez J. C., co jednak nie przyniosło zamierzonego efektu. Pytany na tę okoliczność pełnomocnik pozwanego oświadczył jednak że „nie wie w jaki sposób bank dokonał zaliczenia wpłat dokonywanych przez pozwanego, również pozwany nie otrzymał od banku informacji w jaki sposób są dokonywane zaliczenia jego wpłat”. Zdaniem Sądu, pozwany mógł skorzystać z instytucji przypozwania w stosunku do (...) Bank (...) S.A. w W. (art. 84 § 1 kpc), czego jednak nie uczynił.

Ostatecznie Sąd uznał, że doszło do skutecznej umowy sprzedaży (art. 535 kc) na podstawie której J. C. przeniósł na własność pozwanego i wydał pręty żebrowane FI 12,G. (...) B w ilości 23. 420 Mg za które nie otrzymał zapłaty ceny w kwocie 43.795,40 zł.

Wysokości należności wskazanej fakturą (...) pozwany nie kwestionował w procesie podnosząc jedynie zarzut braku legitymacji czynnej syndyka masy upadłości, który stał się bezskuteczny na skutek „ Oświadczenia o zwrotnym przelewie wierzytelności” z dnia 16 lipca 2015 r.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w dniu 21 kwietnia 2015 r .

O odsetkach w nakazie zapłaty Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc.

Na koszty procesu w łącznej kwocie 2.965 zł zasądzone od pozwanego na rzecz powoda złożyła się opłata od pozwu w kwocie 548 zł, opłata od pełnomocnictwa 17 zł, koszty zastępstwa prawnego 2.400 zł .

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany zarzucając Sądowi Rejonowemu :

- naruszenie art. 451§3 kc poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że skoro pozwany nie określił wprost w poleceniach przelewów, że reguluje fakturę (...) to bank mógł zarachować wpłaty na faktury wg. własnego uznania;

- naruszenie art. 233 §1 kpc poprzez uznanie, że powód wykazał załączonymi do akt sprawy dowodami z dokumentów, że żadna z wpłat pozwanego na rachunek (...) Bank (...) S.A. nie została zarachowana przez bank na poczet faktury

(...), podczas gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków wyciągniętych przez Sąd I instancji z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym;

- naruszenie art. 512 kc przez jego niezastosowanie pomimo ustalenia, że pozwany o zwrotnym przelewie wierzytelności został poinformowany w trakcie procesu (po spełnieniu świadczenia do rąk poprzedniego wierzyciela).

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ewentualnie na podstawie art. 386§4 kpc w zw. z art. 368§1 pkt 5 kpc pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową apelację zważył co następuje :

Apelacja pozwanego jest zasadna w zakresie w jakim wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W rozpoznawanej sprawie powód Syndyk Masy Upadłości J. C. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą C. J. Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe (...) w upadłości likwidacyjnej dochodzi od pozwanego P. B. zapłaty należności za sprzedany towar objętej fakturą VAT nr (...) z dnia 3.09.2014 r. na kwotę 43.795,40 zł, płatną do dnia 18.10.2014 r. Sąd Rejonowy rozstrzygając o żądaniu powoda skupił się w zasadniczej mierze na kwestionowanej przez pozwanego legitymacji czynnej powoda do wytoczenia powództwa. Kwestię powyższą ostatecznie przesądziło pismo Banku z dnia 16 lipca 2015 r. (R. P. (k. 45) stanowiące oświadczenie o zwrotnym przelewie wierzytelności ze spornej faktury. Dokonane w tej kwestii rozważania przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i Sąd Okręgowy je w całości podziela.

Zaznaczenia jednak wymaga, że obok podnoszonej przez pozwanego kwestii legitymacji czynnej powoda, pozwany począwszy od zarzutów od nakazu zapłaty zgłaszał zarzut nieistnienia zobowiązania wynikającego ze spornej faktury nr (...), co najmniej w części dotyczącej kwoty 36.022,51 zł, powołując się na treść uzgodnień jakie miały miejsce z powodem na mocy których w dniu 3.09.2014 r. dokonał spłaty w imieniu powoda jego należności względem podmiotu trzeciego – spółki (...) sp. z o.o. do wysokości kwoty 54.732 zł, w zamian za co powód miał rozliczyć zobowiązania pozwanego wynikające z faktur VAT nr (...) nr (...), nr (...). Ponadto pozwany powoływał się na dokonane przez niego kolejno w dniach 27.10.2014 r., 1.12.2014 r., 12.12.2014 r., 30.12.2014 r. i 23.01.2015 r. wpłaty należności bezpośrednio na rzecz faktora – Banku (...) w łącznej kwocie 174.000 zł, które, w jego ocenie miały wpływ na wysokość wierzytelności wynikającej ze spornej faktury (...). Na dowód powyższego pozwany przedstawił szereg potwierdzeń przelewów dokumentujących wysokość dokonanych wpłat.

Do zgłoszonych zarzutów Sąd Rejonowy w ogóle się nie odniósł, pomijając ocenę prawną zgłoszonych przez pozwanego dowodów. Tym samym jako przedwczesne należało ocenić przyjęcie przez Sąd, że pozwany nie wykazał, że dochodzona pozwem należność została przez niego zapłacona w kwocie 36.022 zł. Słuszne w tej mierze były zarzuty apelacji naruszenia art. 233 kpc oraz 451 kc przez uznanie, że żadna z wpłat pozwanego na rachunek (...) Bank (...) S.A. nie została zarachowana na poczet spornej faktury nr (...). Brak zarachowania dokonanych wpłat na poczet jednego z wielu długów tak przez wierzyciela (Bank) jak i dłużnika (pozwanego) powinien skutkować zastosowaniem reguły z art. 451 §3 kc, czego Sąd I instancji nie uczynił.

Brak odniesienia się do powyższych zarzutów pozwanego i analizy zgłoszonych przez niego dowodów stał się podstawą uchylenia zaskarżonego wyroku ze względu na nierozpoznanie istoty sprawy i przekazania jej do ponownego rozpoznania. Wskazać należy, że nierozpoznanie istoty sprawy oznacza zaniechanie przez sąd badania materialnej (istotnej) podstawy żądania pozwu oraz merytorycznych zarzutów pozwanego. Oceny, czy sąd rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu (odwołania) i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2001 r., II UKN 581/00, LEX nr 567859). W orzecznictwie przyjmuje się, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej

instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie.

Mieć należy na względzie, że pomimo niejednoznacznego stanowiska powoda prezentowanego w sprawie, ostatecznie postępowanie dowodowe wykazało, że wierzytelność przysługująca względem pozwanego, wynikająca ze spornej faktury nr (...) była uprzednio przedmiotem przelewu pomiędzy powodem a Bankiem (...) (pismo banku (...) z dnia 16.07.2015 r. k. 45) Przelew ten miał miejsce na podstawie zawartej pomiędzy tymi podmiotami w dniu 30.08.2013 r. umowy factoringu która miała postać factoringu tzw. niepełnego. Ta postać obrotu wierzytelnościami polega na wykupie przez faktora (bank) wierzytelności od faktoranta bez przejęcia ryzyka niewypłacalności odbiorców swojego klienta. Do istoty tego rodzaju umów należy zastrzeżenie klauzul wedle których w razie braku płatności ze strony odbiorcy w ustalonym w umowie factoringu dodatkowym terminie liczonym od daty wymagalności faktury, klient zobowiązany jest do zwrotu faktorowi zaliczki wypłaconej z tytułu wykupu należności. Termin zwrotu zaliczki określany jest potocznie okresem regresu. Z chwilą bezskutecznego upływu terminu zapłaty ustają skutki prawne zawartej uprzednio umowy factoringu. Przeniesienie wierzytelności upada – wraca ona do majątku przedsiębiorcy – zbywcy wierzytelności, factor zaś może domagać się zwrotu kwoty wypłaconej mu przy zawieraniu factoringu.

Jak wynika z powyższego pisma Banku z dnia 16.07.2015 r. w niniejszej sprawie doszło do automatycznej cesji zwrotnej wierzytelności wynikającej ze spornej faktury nr (...) po upływie 30 dniowego okresu regresu. Okoliczność, że sporna wierzytelność była uprzednio przedmiotem wykupu wymagała zbadania przez Sąd, czy na wysokość zwrotnie przelanej wierzytelności miały wpływ wpłaty dokonywane przez pozwanego bezpośrednio na rzecz faktora w łącznej kwocie 174.000 zł przy uwzględnieniu art. 451 § 3 kc, czy wysokość tej wierzytelności nie uległa zmianie (zmniejszeniu) oraz jaka była jej wysokość w chwili przelewu zwrotnego. Analizę powyższej kwestii należy przeprowadzić z uwzględnieniem treści art. 512 kc oraz czasu w którym dłużnik dowiedział się o zwrotnym przelewie. Przepis art. 512 Kc ma w pełni zastosowanie do umów factoringowych. Choć przepisy Kc nie przewidują w odniesieniu do cesji obowiązku powiadomienia dłużnika o dokonanym przelewie. (kwestia czy, kto, kiedy i w jakiej formie ma ujawnić dłużnikowi fakt scedowania wierzytelności, pozostawiony został swobodnej woli stron umowy), to uwaga ustawodawcy w art. 512 Kc skupiła się na ochronie dłużnika i jego dobrej wiary, który nie wiedząc o dokonanym przelewie, świadcząc do rąk „starego” wierzyciela nie powinien ponosić z tego powodu ujemnych skutków prawnych, choćby z tytułu zwłoki w płatności względem „nowego” wierzyciela. Wskazany przepis KC przewiduje zatem, że dopóki dłużnik nie zostanie powiadomiony o przelewie, spełnienie świadczenia do rąk poprzedniego wierzyciela ma skutek względem nabywcy, chyba że w chwili spełnienia świadczenia wiedział (bez względu na źródło tej wiedzy) o przelewie. (por. Umowy nienazwane, Jacek Ignaczewski 2004 r. rozdz. IV Factoring – czyli alternatywa wobec kredytu, Legalis)

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Rejonowy odniesie się także i dokona oceny czy rzeczywiście faktura nr (...) powinna zostać częściowo rozliczona, mając na uwadze uzgodnione przez strony rozliczenie spółki (...) w kwocie 54.732 zł. Z treści pisma powoda z dnia 28.08.2014 r. (k. 96) wynika, że wpłata ta miała zostać przez pozwanego zaliczona na poczet należności z faktur VAT: nr (...) nr (...), nr (...). Rzeczą Sądu I instancji będzie zbadanie w pierwszej kolejności dopuszczalności i skuteczności zaliczenia kwoty 54.732 zł na poczet poszczególnych przez cedenta (powoda) już po zawarciu umowy factoringu z 30.08.2013 r. wierzytelnościami, wynikającymi z powyższych faktur nr (...) - mając na uwadze, że faktury nr (...) były przedmiotem wykupu przez Bank. Potwierdza to wprost pismo Raiffeisen Bank z dnia 29 kwietnia 2016 r. załączone przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym, które na podstawie art. 381 kpc Sąd Okręgowy dopuścił jako dowód w sprawie. Kwestią następną będzie rozstrzygnięcie, czy rozliczenie w/w faktur miało przełożenie na wysokość wierzytelności Banku względem pozwanego. Koniecznym będzie też wyjaśnienie dlaczego - skoro nie było kwestionowane, że wpłata kwoty 54.732 zł została zaliczona na poszczególne faktury, faktury te zostały przez powoda w całości przedstawione Bankowi do wykupu.

Końcowo należy wskazać, że za zasadne Sąd Okręgowy uznał dopuszczenie na etapie postępowania apelacyjnego dowodu z pisma Raiffeisen Bank z dnia 29 kwietnia 2016 r (k.144). W ocenie Sądu dowód ten pozwoli przy ponownym rozpoznaniu sprawy ustalić w sposób jednoznaczny wierzytelności z jakich faktur i w jakiej wysokości zostały wykupione przez faktora. Art. 381 k.p.c. nie może stanowić przeszkody do wyjaśnienia okoliczności koniecznych do

prawidłowego rozstrzygnięcia sporu, do czego zawsze powinien dążyć sąd drugiej instancji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r., III CSK 150/13, Lex nr 1489245). Art. 381 k.p.c. został tak skonstruowany, że jedynie daje sądowi drugiej instancji możliwość pominięcia nowych faktów i dowodów, a nie nakazuje ich pominięcia. Dopuszczenie w/w dowodu pozwoli także Sądowi I instancji na wyjaśnienie i ustalenie z jakich przyczyn wymienione w tym piśmie, m.in. faktury przedstawione do wykupu o nr 30 i 32 opiewały – jak podał Bank – na kwoty odpowiednio 67.133 zł i 63.000 zł, podczas gdy z faktur o tożsamy numerach zalegających w aktach sprawy na kartach 31 i 32 wynika, że wystawione zostały na kwoty inne.

Zważywszy na powyższe orzeczono jak w sentencji na mocy art. 386 § 4 kpc, pozostawiając Sądowi Rejonowemu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, stosownie do treści art. 108 § 2 kpc.